Lietas Nr. C16085514
Lietas arhīva Nr. CA-0111-15/9

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2015.gada 12.februārī

Zemgales apgabaltiesa
priekšsēdētāja tiesnese I.Skudra
tiesneses S.Maršāne un I.Belicka
rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi,
izskatīja civillietu
SIA "Latvijas Mobilais Telefons", vienotais reģistrācijas Nr.50003050931, maza apmēra prasībā pret /pers. E/, personas kods /personas kods/, par parāda piedziņu sakarā ar SIA "Latvijas Mobilais Telefons" apelācijas sūdzību par Jēkabpils rajona tiesas 2014.gada 28.novembra spriedumu, ar kuru prasība apmierināta daļēji.
Iepazinusies ar lietas materiāliem un iesniegtās apelācijas sūdzības motīviem, **Zemgales apgabaltiesa**

konstatēja

2014.gada 28.jūlijā SIA "Latvijas Mobilais Telefons" (turpmāk tekstā arī LMT) vērsusies Jēkabpils rajona tiesā ar maza apmēra prasību pret /pers. E/ par parāda piedziņu.
Prasības pieteikumā norādīts, ka 2011.gada 17.oktobrī prasītāja ar atbildētāju noslēgusi LMT pakalpojumu līgumu Nr./numurs/, kura numurs vienlaicīgi bija arī atbildētāja pieslēguma numurs. Pakalpojumu līgums tika noslēgts saskaņā ar „LMT pakalpojumu līguma noteikumiem", ar kuriem atbildētājs iepazinies noslēdzot pakalpojumu līgumu. Vienlaikus, 2011.gada 17.oktobrī, atbildētājs noslēdzis ar LMT un DT MOBILE SIA līgumu par LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais", kas ir pakalpojumu līguma Nr./numurs/pielikums. Saskaņā ar mazcenas līgumu atbildētājs saņēma iekārtu Huawei E353. Saskaņā ar mazcenas līguma noteikumiem atbildētājs apņēmās nodrošināt, ka pieslēguma Nr./numurs/ ir aktīvs 24 mēnešus no mazcenas līguma noslēgšanas brīža.
Norāda, ka 2012.gada 31.martā atbildētājs noslēdza ar LMT un SIA "PĒRKONS UN DĒLI" līgumu par LMT pakalpojumu "Nomaksa" (nomaksas līgumu), kas ir pakalpojumu līguma Nr./numurs/pielikums. Saskaņā ar nomaksas līgumu SIA "PĒRKONS UN DĒLI" pārdeva, un atbildētājs uz nomaksu nopirka un saņēma iekārtu HP Pavilion G6-1201 par Ls 315. Atbildētājam noteiktais samaksas termiņš par iekārtu bija 36 mēneši. Noslēdzot nomaksas līgumu, atbildētājs samaksāja pirmo iemaksu Ls 45 apmērā. Saskaņā ar nomaksas līguma noteikumu 2.2.punktu maksa par iekārtu tika iekļauta abonenta kārtējā rēķinā par LMT sniegtajiem pakalpojumiem.
Prasītāja norāda, ka 2012.gada 17.martā prasītāja ar atbildētāju noslēdza LMT pakalpojumu līgumu Nr./numurs/. Pakalpojumu līguma numurs vienlaicīgi bija arī atbildētāja pieslēguma numurs. Pakalpojumu līgums tika noslēgts saskaņā ar noteikumiem, ar kuriem atbildētājs ir iepazinies noslēdzot pakalpojumu līgumu. Vienlaikus, 2012.gada 17.martā, atbildētājs noslēdza ar LMT un SIA "PĒRKONS UN DĒLI" līgumu par LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais", kas ir pakalpojumu līguma Nr./numurs/ pielikums. Saskaņā ar mazcenas līgumu atbildētājs saņēma iekārtu Nokia C3-01. Saskaņā ar mazcenas līguma noteikumiem atbildētājs apņēmās nodrošināt, ka pieslēguma Nr./numurs/ir aktīvs 24 mēnešus no mazcenas līguma noslēgšanas brīža.
Norāda, ka saskaņā ar pakalpojumu līgumiem un noteikumiem atbildētājam katru mēnesi bija pienākums samaksāt par saņemtajiem pakalpojumiem un maksu par iekārtas pirkumu uz nomaksu pilnā apmērā rēķinā noteiktajā kārtībā. Pēdējais maksājums ticis veikts 2012.gada 20.jūnijā Ls 22,02 apmērā, samaksājot 2012.gada 7.jūnija rēķinu. Nākamā rēķina samaksa netika veikta, tāpēc 2012.gada 8.augustā prasītāja, sagatavojot rēķinu par 2012.gada jūlija mēnesī atbildētājam sniegtajiem pakalpojumiem, saskaņā ar noteikumu 32.punktu aprēķināja un 2012.gada 8.augusta rēķinā iekļāva līgumsodu Ls 1,21 apmērā par 2012.gada 6.jūlija rēķina summas par pakalpojumiem Ls 21,97 samaksas termiņa kavējumu no 2012.gada 22.jūlija līdz 2012.gada 1.augustam.
Neskatoties uz prasītājas atgādinājumu samaksāt rēķinu, atbildētājs aizvien nebija maksājis par saņemtajiem pakalpojumiem, tāpēc 2012.gada 31.augustā noteikumu 12.2.b.punktā paredzētajā kārtībā atbildētājam pakalpojumu sniegšana tika pārtraukta.
Tā kā rēķins par saņemtajiem pakalpojumiem netika samaksāts, prasītāja saskaņā ar noteikumu 8.2.punktu izbeidza pakalpojumu līgumu darbību, saskaņā ar mazcenas līgumu noteikumu 4.2.punktu izbeidza mazcenas līgumu darbību, kā arī saskaņā ar nomaksas līguma noteikumu 4.2.punktu izbeidza nomaksas līguma darbību.
Saskaņā ar 2012.gada 31.marta nomaksas līguma 3.5.punktu atbildētājs apņēmās pakalpojuma līguma, kam nomaksas līgums ir pielikums, izbeigšanas gadījumā nekavējoties samaksāt nomaksas līgumā noteiktās maksas par iekārtu nesamaksāto daļu. Atbildētāja nomaksas līgumā noteiktās maksas par iekārtu nesamaksātā daļa sastāda Ls 255.
Saskaņā ar mazcenas līgumu noteikumu 3.4.punktu atbildētājs apņēmās minēto līgumu izbeigšanas gadījumā nekavējoties samaksāt mazcenas līgumu noteikumu 3.4.punktā noteikto līgumsodu, kas tiek aprēķināts, reizinot šajos līgumos norādīto līgumsodu par vienu mēnesi ar mēnešu skaitu, ko aprēķina, no līgumos norādītā līgumu darbības termiņa mēnešu skaita atņemot pilno faktiskās līgumu darbības mēnešu skaitu. Atbildētājam aprēķinātais līgumsods par mazcenas līgumu izbeigšanu veido parādu Ls 101,04 (2011.gada 17.oktobra mazcenas līgums - Ls 23,52, 2012.gada 17.marta mazcenas līgums - Ls 77,52).
Tā kā atbildētājam tika pārdotas LMT subsidētas iekārtas, tad atbilstoši mazcenas līgumu noteikumiem, izbeidzot mazcenas līgumu darbību pirms noteiktā termiņa un ņemot vērā iekārtu vērtību, kas atbilst LMT izdevumiem, atbildētājam tika aprēķināts līgumsods. Uzskata, ka atbildētājam aprēķinātais līgumsods nav vērtējams kā nesamērīgs un neproporcionāls, un atbildētājam rada tādus izdevumus, kādi būtu bijuši iekārtas iegādājoties, neizmantojot LMT sniegto pakalpojumu, un samaksājot pilno iekārtu vērtību.
Prasītājas ieskatā mazcenas līgumos noteiktais līgumsods sedz tikai konkrēto iekārtu vērtību, bet nekādā gadījumā nenodrošina LMT papildus ieņēmumus

un pat ne visu izmaksu atlīdzību. Ar atbildētāju noslēgtajos mazcenas līgumos ietvertie noteikumi par līgumsoda aprēķinu atbilst Patērētāju tiesību aizsardzības centra kā uzraudzības iestādes viedoklim par tiesību normu interpretāciju, izvērtējot līguma noteikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām *(Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, "Vadlīnijas taisnīga elektronisko sakaru pakalpojumu līguma sastādīšanai", 2012.gada 22.oktobris, 31.lapa, 3.1.2.2.punkts - http://www.ptac.gov.lv/upload/vadliniias elektroniskie sakari ligumu sastadisana.pdf).*
2012.gada 6.septembrī LMT veica gala norēķinu un nosūtīja atbildētājam pēdējo rēķinu par summu Ls 393,57, ko sastāda maksa par saņemtajiem pakalpojumiem, līgumsods par mazcenas līgumu izbeigšanu un maksas par iekārtu nesamaksāto daļu saskaņā ar nomaksas līgumu.
Līdz ar to, ka norādītajā termiņā rēķina samaksa netika veikta, 2012.gada 25.septembrī atbildētājam tika nosūtīta pretenzija Nr.279457 ar lūgumu samaksāt prasītājai visu parādu.
Norāda, ka 2012.gada 3.oktobrī LMT saņēmusi atbildētāja e-pasta vēstuli ar lūgumu pagarināt parāda samaksas termiņu. Pamatojoties uz atbildētāja izteikto lūgumu, 2012.gada 3.oktobrī atbildētājam tika izveidots un nosūtīts parāda samaksas grafiks ar parāda gala samaksas termiņu līdz 2013.gada 20.jūlijam.
Tā kā kopš iesnieguma iesniegšanas atbildētājs nebija veicis nevienu maksājumu atbilstoši parāda samaksas grafikam, 2013.gada 11.jūlijā atbildētājam tika nosūtīts brīdinājums ar lūgumu samaksāt LMT visu parādu Ls 393,57 apmērā.
Tā kā pēc brīdinājuma nosūtīšanas atbildētājs parāda samaksai maksājumus aizvien neveica, 2013.gada 30.oktobrī prasītāja uzdeva veikt parāda piedziņu no atbildētāja savam sadarbības partnerim SIA "Creditreform Latvija", taču atbildētājs parāda samaksai neveica nevienu maksājumu.
Norāda, ka uz prasības pieteikuma maza apmēra prasībā par naudas piedziņu iesniegšanas brīdi atbildētāja parāds ir Ls 393,57 jeb EUR 560.
Prasītāja lūgusi tiesu: 1) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai parāda summu par pakalpojumiem EUR 51,68 apmērā, iekārtas pirkuma maksas nesamaksāto daļu EUR 362,83 apmērā, līgumsodu par 2011.gada 17.oktobra mazcenas līguma izbeigšanu EUR 33,47 apmērā, līgumsodu par 2012.gada 17.marta mazcenas līguma izbeigšanu EUR 110,30 apmērā, līgumsodu par norādītajā termiņā un apjomā nesamaksātu rēķinu EUR 1,72 apmērā, kopā EUR 560; 2) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai valsts nodevu EUR 84 apmērā; 3) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 4.70 apmērā; 4) spriedumā norādīt prasītājas tiesības saņemt procentus (6% no simta gadā) no parāda summas par pakalpojumiem par laiku līdz sprieduma izpildei.
Prasība pamatota uz Civilprocesa likuma 1402., 1587., 1716., 1720., 1732., 1828., 2021.pantu (lietas 4.-9.lapa).

Ar Jēkabpils rajona tiesas 2014.gada 28.novembra spriedumu SIA „Latvijas Mobilais Telefons" prasība apmierināta daļēji. No /pers. E/ par labu SIA „Latvijas Mobilais Telefons" piedzīta parāda summa par pakalpojumiem EUR 51,68 apmērā; iekārtas pirkuma maksas nesamaksātā daļa EUR 362,83 apmērā, līgumsods EUR 36,28 apmērā; līgumsods par norādītajā termiņā un apjomā nesamaksātu rēķinu EUR 1,72 apmērā, tiesas izdevumi: valsts nodeva EUR 67,88, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 4,70, kopā EUR 525,09. Noteiktas SIA „Latvijas Mobilais Telefons" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja /pers. E/ likumiskos 6% gadā no nesamaksātās parāda summas par pakalpojumiem EUR 51,68.
Tiesa spriedumā atzinusi, ka prasība daļā par parāda summu par pakalpojumiem EUR 51,68 apmērā un iekārtas pirkuma maksas nesamaksāto daļu EUR 362,83 apmērā piedziņu ir pamatota un apmierināma pilnīgi. Vienlaicīgi, atsaucoties uz Civillikuma 1716.pantu, tiesa atzinusi, ka prasība par līgumsoda par mazcenas līgumu izbeigšanu EUR 143,77 apmērā piedziņu ir apmierināma daļēji.
Tiesa atsaukusies uz Senāta 2011.gada 9.novembra lēmumu lietā Nr.SPC-63, kurā norādīts, ka, ja saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods maksājams par saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi, tad, pārbaudot tā atbilstību samērīguma un taisnīguma principam, ir jāvērtē pieprasītā līgumsoda samērojamība attiecībā pret pamatparādu.
Tiesa norādījusi, ka Latvijas Republika, kļūstot par Eiropas Savienības dalībvalsti, apņēmusies ievērot Eiropas Padomes dokumentus, tostarp arī 1978.gada 20.janvāra rezolūciju „Par sodu klauzulu civiltiesībās", kas izmantojama kā palīgavots tiesību principu un līgumsoda kā tiesību institūta izpratnei. Rezolūcijā rekomendēts ievērot tās pielikumā minētās normas, tostarp, šādu: „Soda klauzula ir jebkurš līguma punkts, kas paredz par pamatsaistību neizpildi pienākumu apsolītājam (parādniekam) maksāt naudas summu kā soda naudu vai kompensāciju. Noteikto naudas summu tiesa var samazināt, ja tā ir acīmredzami pārāk liela".
Tiesa uzskatījusi, ka par rezolūcijā „Par soda klauzulu civiltiesībās" ietverto rekomendāciju netiešo iedarbību Senāts norādījis jau iepriekš, izskatot lietas SKC-441/2004, SKC-48/2005, SKC-212/2008, un šajā jautājumā jau izveidojusies stabila judikatūra, kas akceptējusi pārmērīgu līgumsodu samazināšanu.
Tiesa atsaukusies uz K.Torgāna norādīto, ka, lietojot starptautiski pieņemtu apzīmējumu, var teikt, ka līgumsoda samērīgums ir kļuvis par Latvijas sabiedriskās kārtības jautājumu (..) *(K.Torgāns. Valstisk ā uzraudzība pār šķīrējtiesas sprieduma tiesiskumu. Jurista Vārds, 24.08.2010., Nr.34 (629)).*
Tiesa ņēmusi vērā to, ka galvenā līgumsoda funkcija ir atturēt patērētāju no līgumsaistību nepildīšanas, taču līgumsods nevar būt par līdzekli, ar kura palīdzību kreditors ir tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina, arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktā minētais princips, ka par netaisnīgu līguma noteikumu uzskatāms noteikums, kas uzliek patērētājam, kurš nepilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu ir noteikts, lai nepieļautu to, ka patērētājam tiek piemērots neproporcionāli liels līgumsods.
Tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1.pantu, ka tiesības un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Saskaņā ar šo principu, katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses. Personai var tikt liegta subjektīvo tiesību izlietošana, ja izrādās, ka otras puses pretējās intereses saskaņā ar konkrētiem lietas apstākļiem ir atzīstamas par svarīgākām.
Tiesa vērsusi izmanību uz to, ka arī likumdevējs uz sprieduma pieņemšanas dienu ir ar likumu noteicis, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10% no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.
Līdz ar to tiesa atzinusi, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenams līgumsods 10% apmērā no prasītās summas par iekārtas pirkuma maksas nesamaksāto daļu EUR 36,28 (EUR 362,83x10%) apmērā (lietas 37.-39.lapa).

Par minēto spriedumu 2014.gada 15.decembrī prasītāja SIA "Latvijas Mobilais Telefons" iesniegusi apelācijas sūdzību, norādot, ka nepiekrīt spriedumam daļā par līgumsoda par līgumu par LMT pakalpojumu "Mazcenas mobilais" pirmstermiņa izbeigšanu daļas EUR 107,49 apmērā piedziņas noraidīšanu.

Iepazīstoties ar sprieduma saturu, uzskata, ka spriedums nav taisnīgs un tiesa nav vērtējusi līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu, pamatojoties uz spēkā esošiem normatīvajiem aktiem, kā arī starp LMT un atbildētāju noslēgto līgumu saturu. Uzskata spriedumu daļā par līgumsoda daļēju piedziņu par nepamatotu sekojošu apsvērumu dēļ.

Norāda, ka starp LMT un atbildētāju papildus noslēgtajiem LMT pakalpojumu līgumiem un līgumam par LMT pakalpojumu „Nomaksa" bija noslēgti arī atsevišķi līgumi par LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais", saskaņā ar kuriem dīleris LMT vārdā sniedza LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais" un pārdeva, un atbildētājs nopirka LMT subsidētas iekārtas. Proti, saskaņā ar 2011.gada 17.oktobra līgumu par LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais" dīleris SIA "DT MOBILE" LMT vārdā sniedza atbildētājam LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais" un pārdeva, bet atbildētājs

nopirka, LMT subsidētu iekārtu - USB modemu Huawei E353. Savukārt saskaņā ar 2012.gada 17.marta līgumu par LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais" dīleris SIA "PĒRKONS UN DĒLI" LMT vārdā sniedza atbildētājam LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais" un pārdeva, bet atbildētājs nopirka LMT subsidētu iekārtu - mobilo telefonu Nokia C3-01.

Apelatore norāda, ka mazcenas līgumos tika paredzēts līgumsods par šo līgumu pirmstermiņa izbeigšanu. Izbeidzot mazcenas līgumu darbību pirms noteiktā termiņa, atbilstoši mazcenas līgumu noteikumu 3.4.punktam, tika aprēķināts līgumsods, ņemot vērā minēto iekārtu vērtību un LMT izdevumus šīs iekārtas subsidējot. Noteiktais līgumsods sedz tikai konkrēto iekārtu vērtību, bet nekādā gadījumā nenodrošina LMT papildus ieņēmumus un pat ne visu izmaksu atlīdzību.

Apelatores ieskatā saskaņā ar mazcenas līgumu noteikumu 2.5.punktu īpašuma tiesības uz iekārtām pārgāja atbildētājam ar attiecīgā mazcenas līguma parakstīšanas un līgumā noteiktās pirkuma maksas samaksas veikšanas brīdi. Līdz ar to pēc mazcenas līgumu izbeigšanas iegādātās iekārtas palika atbildētāja īpašumā, un atbildētājs tās var turpināt brīvi izmantot pēc saviem ieskatiem.

Norāda, ka 2011.gada 17.oktobra mazcenas līguma noslēgšanas brīdī iegādātās iekārtas vērtība bija Ls 45, pirkuma maksa - Ls 0, pakalpojuma mēnešu maksu kopsumma Ls 15 (pakalpojuma mēneša maksa Ls 1,50 reizināta ar 10 mēnešiem, kurus mazcenas līgums bija spēkā). Līdz ar to aprēķinātais līgumsods Ls 23,52 nepārsniedz LMT veiktās subsīdijas nesamaksāto daļu. 2012.gada 17.marta mazcenas līguma noslēgšanas brīdī iegādātās iekārtas vērtība bija Ls 115, pirkuma maksa - Ls 9, pakalpojuma mēnešu maksu kopsumma Ls 20 (pakalpojuma mēneša maksa Ls 4 reizināta ar 5 mēnešiem, kurus mazcenas līgums bija spēkā). Līdz ar to aprēķinātais līgumsods Ls 77,52 nepārsniedz LMT veiktās subsīdijas nesegto daļu.

Uzskata, ka atbildētajam aprēķinātais līgumsods ir pamatots un atbilstošs ar līgumsaistību nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu. Apelatores ieskatā noteiktais maksimālais iespējamais līgumsoda apmērs ir mazāks par iekārtu vērtību, no kuras atņemta atbildētāja samaksātā pirkuma maksa.

Norāda, ka saskaņā ar mazcenas līgumu noteikumu 3.4.punktu aprēķinātais līgumsods ir aprēķināts līgumu izbeigšanas brīdī (2012.gada 31.augustā) par noteiktas saistības neizpildi, un tas nekādā gadījumā nenodrošina LMT papildus ieņēmumus un pat ne visu izmaksu atlīdzību. Apelatores ieskatā aprēķinātais līgumsods nav vērtējams kā nesamērīgs un neproporcionāls, jo atbildētājam rada tādus izdevumus, kādi tam būtu bijuši iekārtas iegādājoties, neizmantojot LMT sniegto pakalpojumu un samaksājot pilno iekārtu vērtību to iegādes brīdī.

Vienlaikus norāda, ka mazcenas līgumos ietvertie noteikumi par līgumsoda aprēķinu atbilst Patērētāju tiesību aizsardzības centra kā uzraudzības iestādes viedoklim par tiesību normu interpretāciju, izvērtējot līgumu noteikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām. Proti: „Līgumsodam, kas tiek aprēķināts klientam pirms termiņa izbeidzot noslēgto līgumu, ir jābūt samērīgam, proti, līgumsods nedrīkst būt konstanta summa. Pakalpojuma sniedzējam ir jāizstrādā formula, kādā veidā līgumsods samazinās proporcionāli klienta izmantotajam pakalpojuma termiņam, pretējā gadījumā šāds līgumsods tiks uzskatīts par neproporcionālu un tādējādi par netaisnīgu līguma noteikumu, jo jāņem vērā, ka klients, izmantojot pakalpojumu un veicot ikmēneša maksājumus, jau ir daļēji sedzis subsidētās iekārtas vērtību. Sākotnēji noteiktais līgumsods nedrīkst pārsniegt iekārtas vērtību, par kādu to ir iegādājies pakalpojuma sniedzējs." *(Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, „Vadlīnijas taisnīga elektronisko sakaru pakalpojumu līguma sastādīšanai", 22.10.2012., 32.lapa, 3.1.2.2.punkts,http://www.ptac.gov.lv/upload/vadlinijas elektroniskie sakari ligumu sastadisana.pdf).*

Uzskata, ka tiesa atsaucoties uz Civillikuma 1716.pantu un norādot, ka jāvērtē pieprasītā līgumsoda samērojamība attiecībā pret pamatparādu un, ka ir piedzenams līgumsods 10% apmērā no prasītās summas par iekārtas pirkuma maksas nesamaksāto daļu EUR 36,28 (EUR 362,83x10%) apmērā, ir nepamatoti norādījusi uz līgumsoda par mazcenas līgumu pirmstermiņa izbeigšanu apmēra salīdzināšanu ar uz nomaksu saņemtās iekārtas pirkuma maksas nesamaksātās daļas apmēru. Šāda salīdzināšana ir kļūdaina, jo uz nomaksu saņemtās iekārtas pirkuma maksas nesamaksātā daļa (Ls 255 jeb EUR 362,83) un līgumsoda summa (Ls 101,04 jeb EUR 143,77) ir saistības no dažādiem LMT un atbildētāja starpā noslēgtajiem līgumiem, t.i., līguma par LMT pakalpojumu „Nomaksa" un mazcenas līgumiem. Apelatores ieskatā uz nomaksu saņemtās iekārtas pirkuma maksas nesamaksātā daļa nav pamatparāds, no kura būtu aprēķināts līgumsods par mazcenas līgumu pirmstermiņa izbeigšanu. Norāda, ka atbildētājs līgumsoda aprēķinu nav apstrīdējis.

Apelatores ieskatā tiesa nav paskaidrojusi, kādēļ nav ievērojusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta ceturtās daļas noteikumus, kas paredz, *ka, novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus.* Uzskata, ka tiesa nepamatoti atsaukusies uz principu, ka līgumsods nevar būt par līdzekli, ar kura palīdzību kreditors ir tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina, jo tā nekādi nav vērtējusi mazcenas līgumu noslēgšanas apstākļus un pakalpojumu raksturu. Tiesa nav izvērtējusi, kādas iekārtas un kādā vērtībā atbildētājs ir saņēmis, cik atbildētājs par saņemtajām iekārtām ir samaksājis, kādi zaudējumi saistību nepienācīgas izpildīšanas rezultātā LMT ir radušies un vai mazcenas līgumos paredzētais līgumsods ir samērīgs un atbilstošs radītajam zaudējumam. Tiesa spriedumā nav arī vērtējusi, vai aprēķinātajam līgumsodam piemīt zaudējumu atlīdzināšanas vai sodīšanas funkcija, t.i., vai līgumsodam par mazcenas līgumu pirmstermiņa izbeigšanu Ls 101,04 apmērā, salīdzinot ar atbildētāja īpašumā esošo iekārtu vērtību Ls 160,00, piemīt zaudējumu atlīdzināšanas vai sodīšanas funkcija.

Turklāt apelatore atsaukusies uz Eiropas Padomes direktīvas 93/13/EEK "Par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos" preambulu, kas iekļauta Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, norādot, ka tās mērķis ir nodrošināt patērētāja kā vājākas darījuma puses aizsardzību pret pakalpojuma sniedzēju ļaunprātīgu pilnvaru izmantošanu un tiesību samazināšanu, tajā skaitā, pret nesamērīgiem līgumsoda prasījumiem. Tomēr apelatores ieskatā patērētāja aizsardzība nebūt nenozīmē patērētāja atbrīvošanu no jebkādas atbildības par nepienācīgu saistību izpildīšanu vai saistību nepildīšanu. Uzskata, ka šāda aizsardzība nevar tikt tulkota kā patērētāja nedisciplinētības attaisnojums visos gadījumos.

Secina, ka tiesa, atsaucoties uz Eiropas Padomes 1978.gada 20.janvāra rezolūciju „Par sodu klauzulu civiltiesībās", kas rekomendē, ka tiesa kā soda naudu vai kompensāciju noteikto naudas summu var samazināt, ja tā ir acīmredzami pārāk lielā, nav ņēmusi vērā minētās klauzulas 7.artikula turpinājumu, kas nosaka, ka summa nav samazināma zemāk par zaudējumiem, kas jāmaksā par saistības neizpildi.

Norāda, ka tiesa atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta izskatītām lietām SKC-441/2004, SKC-48/2005, SKC-212/2008, tomēr nepaskaidro, kā tieši konkrētā lieta sasaucas ar tiesas minētajās lietās pastāvējušajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem. Atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 28.februāra spriedumā SKC-89 norādīto, ka „tiesu prakse un tiesas spriedums citā lietā nevar būt patstāvīgs pamats strīda izšķiršanai, bet, kā sekundārs tiesību avots, izmantojams tikai sprieduma argumentācijā attiecībā uz noteiktas tiesību normas piemērošanu. Nav pieļaujama atsauce uz konkrētu lietu kā tiesu praksi, neatklājot iepriekšēja tiesas spriedumā izvirzītos argumentus un nenorādot, kā konkrētā lieta sasaucas ar iepriekšējā lietā pastāvējušajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, kas ļauj tiesai izdarīt secinājumu par atbilstošu strīda risinājumu izskatāmajā lietā".

Secina, ka tiesa ir samazinājusi līgumsodu, bet spriedumā nekādi to nav salīdzinājusi (vērtējusi) ar atbildētāja nepienācīgas saistību izpildīšanas rezultātā prasītājai radīto zaudējumu.

Apelatores ieskatā tiesa atzīstot, ka ir piedzenams līgumsods 10% apmērā no prasītās summas par iekārtas pirkuma maksas nesamaksāto daļu, ir ne vien kļūdījusies, nosakot attiecīgo saistību rašanās pamatu (līgumsoda samaksas pienākums izriet no mazcenas līgumiem, nevis līguma par LMT pakalpojumu "Nomaksa"), bet arī nepamatoti atsaukusies uz Civillikuma 1716.pantā noteikto 10% līgumsoda ierobežojumu (minētā tiesību norma esošajā redakcijā stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī).

Norāda, ka grozot noteikumus par līgumsoda piemērošanu, likumdevējs likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 21.pantā ir noteicis kārtību, kādā piemērojams Civillikuma 1716.pantā noteiktais

10% līgumsoda ierobežojums.

Vienlaikus norāda, ka LMT pakalpojumu līgumi, līgums par LMT pakalpojumu "Nomaksa", kā arī mazcenas līgumi starp LMT un atbildētāju tika noslēgti 2011.gada 17.oktobrī, 2012.gada 17.martā un 2012.gada 31.martā, savukārt 2013.gada 31.augustā visi noslēgtie līgumi tika izbeigti un tika aprēķināts līgumsods.

Ņemot vērā minēto, kā arī Civillikuma 3.pantā noteikto, prasītāja uzskata, ka uz atbildētāja saistībām pret LMT nav piemērojams Civillikuma 1716.pantā noteiktais līgumsoda ierobežojums.

Norāda, ka, apmierinot prasību daļēji, tiesa nosprieda piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai tiesas izdevumus atbilstoši apmierinātajai prasības daļai, t.i., no prasītāja samaksātās valsts nodevas EUR 84 apmērā tiesa nosprieda piedzīt valsts nodevu EUR 67,88 apmērā. Tā kā prasītāja uzskata, ka prasības par līgumsoda piedziņu daļēja apmierināšana nav pamatota un prasība ir apmierināma pilnā apmērā, tad no atbildētāja par labu prasītājai ir piedzenama visa samaksātā valsts nodeva.

Līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzēja lūgusi tiesu: 1) atcelt Jēkabpils rajona tiesas 2014.gada 28.novembra spriedumu daļā par līgumsoda EUR 107,49 piedziņas noraidīšanu un izskatīt lietu pēc būtības; 2) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai līgumsodu par mazcenas līgumu izbeigšanu EUR 107,49, valsts nodevas nepiedzīto daļu EUR 16,12 un valsts nodevu par apelācijas sūdzību EUR 71,14, kopā EUR 194,75 (lietas 42.-47.lapa).

Apelācijas instances tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos dokumentus, apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka prasība tās noraidītajā daļā ir apmierināma pilnībā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmajai daļai *apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.*

Prasītāja pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzējusi daļā par līgumsoda EUR 107,49 apmērā piedziņas noraidīšanu un par valsts nodevas nepiedzīto daļu EUR 16,12 apmērā, tādējādi spriedums prasības apmierinātajā daļā ir stājies likumīgā spēkā un apelācijas kārtībā netiek pārvērtēts.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa nebija pietiekami izvērtējusi faktiskos lietas apstākļus, un tas noveda pie nepareiza sprieduma taisīšanas prasības noraidītajā daļā.

Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja prasītājas labā līgumsodu par 2011.gada 17.oktobra mazcenas līguma izbeigšanu Ls 23,52 jeb EUR 33,47 apmērā un par 2012.gada 17.marta mazcenas līguma izbeigšanu Ls 77,52 jeb EUR 110,30 apmērā, kopā Ls 101,04 jeb EUR 143,77.

Atbildētājs līgumsoda aprēķinu nav apstrīdējis, līdz ar to piekritis līgumsoda aprēķinam.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu piedzīta līgumsoda daļa EUR 36,28 un par to spriedums ir stājies spēkā. Nepiedzītā līgumsoda daļa sastāda EUR 107,49.

Pirmās instances tiesa nepamatoti samērojusi līgumsodu ar parāda summu, kura aprēķināta par cita līguma izpildi. Pirmās instances tiesa nav pievērsusi uzmanību, ka līgumsods aprēķināts nevis pēc 2012.gada 31.marta līguma par LMT pakalpojumu „Nomaksa", kur iekārtas HP Pavilion G6-1201 pirkuma maksa norādīta Ls 315 un pēc šī nomaksas līguma par iekārtu nesamaksātā daļa sastāda Ls 255 jeb EUR 362,83, bet par citu līgumu – 2011.gada 17.oktobrī noslēgtā līguma par LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais", ar kuru iegādāta iekārta Huawei E353, kuras pilna vērtība Ls 45 un kopējā līguma darbības laikā maksājamā summa Ls 36 un par 2012.gada 17.martā noslēgtā līguma par LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais", ar kuru iegādāta iekārta Nokia C3-01, kuras pilna vērtība Ls 115, bet kopējā līguma darbības laikā maksājamā summa Ls 105.

Prasītāja norādījusi, ka līgumsods aprēķināts, reizinot LMT pakalpojumu „Mazcenas mobilais" līgumos norādīto līgumsodu par vienu mēnesi ar mēnešu skaitu, ko aprēķina, no līgumos norādītā līgumu darbības termiņa mēnešu skaita atņemot pilno faktiskās līgumu darbības mēnešu skaitu.

No 2011.gada 17.oktobra mazcenas līguma redzams, ka līgumsods noteikts Ls 1,68 par vienu mēnesi, līguma darbības termiņš – 24 mēneši, tādējādi par 24 mēnešiem līgumsods noteikts Ls 40,32, kas nesasniedz pat iekārtas Huawei E353 pilnu vērtību Ls 45 (lietas 13.lapa).

No 2012.gada 17.marta mazcenas līguma redzams, ka līgumsods noteikts Ls 4,08 par vienu mēnesi, līguma darbības termiņš – 24 mēneši, tādējādi par 24 mēnešiem līgumsods noteikts Ls 97,92, kas nesasniedz ne līguma darbības laikā maksājamo summu Ls 105, ne iekārtas vērtību Ls 115 (lietas 16.lapa).

Minēto līgumu 3.4.punktā noteikts, *ja līguma darbības termiņa laikā līgums jebkādu iemeslu dēļ tiek izbeigts vai abonents vēlas veikt iekārtas atbloķēšanu no piesaistes LMT tīklam, abonents nekavējoties maksā līgumsodu, kuru aprēķina, ņemot vērā iekārtas vērtību, un kas atbilst LMT izdevumiem, subsidējot iekārtu. Abonentam piemērojamā līgumsoda apmēru nosaka, reizinot līguma 1.lapaspusē norādīto līgumsodu par vienu mēnesi ar mēnešu skaitu, ko aprēķina, no līguma 1.lapaspusē norādītā līguma darbības termiņa mēnešu skaita atņemot pilno faktiskās līguma darbības mēnešu skaitu līdz līguma izbeigšanai* (lietas 13.,16.lapa).

Pēc 2011.gada 17.oktobra mazcenas līguma aprēķinātais līgumsods sastāda Ls 23,52 jeb EUR 33,47, bet pēc 2012.gada 17.marta mazcenas līguma Ls 77,52 jeb EUR 110,30. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka ar abiem mazcenas līgumiem iegādātās iekārtas palikušas atbildētāja rīcībā un pieprasītais līgumsods pat nesedz šo iekārtu vērtību, kuru atbildētājs daļēji būtu atmaksājis, ja līguma darbība turpinātos visus pielīgtos 24 mēnešus.

Tādējādi pirmās instances tiesa, atsaucoties uz Civillikuma 1716.pantu, nepamatoti atzinusi, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenams līgumsods 10% apmērā – EUR 36,28 no prasītās summas par citas iekārtas, kas iegādāta uz nomaksu – HP Pavilion G6-1201 pirkuma maksas nesamaksāto daļu EUR 362,83.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa nepamatoti samērojusi līgumsodu ar parāda pamatsummu, kura bija aprēķināta par cita līguma neizpildi.

Saskaņā ar līgumu 3.4.punktu līgumsods aprēķināts no iekārtas vērtības atņemot pirkuma maksu un sadalot to uz 24 mēnešiem, kā arī līgumsods tiek aprēķināts par katru līguma termiņa mēnesi, kurā atbildētājs nav izmantojis pakalpojumu līguma pirmstermiņa izbeigšanas dēļ.

Šāds līgumsods ir mehānisms, lai nodrošinātu prasītājas iespējas atgūt ieguldījumus subsidētajās iekārtās, līdz ar to nav pretrunā ar pirmās instances tiesas minētajām Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām un nav neproporcionāls, jo tikai nodrošina iespēju atgūt subsidētajā iekārtā veiktos ieguldījumus.

Pamatoti apelatore norādījusi, ka tiesa, atsaucoties uz Eiropas Padomes 1978.gada 20.janvāra rezolūciju „Par sodu klauzulu civiltiesībās", kas rekomendē, ka tiesa kā soda naudu vai kompensāciju noteikto naudas summu var samazināt, ja tā ir acīmredzami pārāk lielā, nav ņēmusi vērā minētās klauzulas 7.artikula turpinājumu, kas nosaka, ka summa nav samazināma zemāk par zaudējumiem, kas jāmaksā par saistības neizpildi.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa atzīst, ka apelatore pamatoti norādījusi, ka judikatūra, uz kuru atsaukusies pirmās instances tiesa, šajā lietā nav piemērojama, jo tajās ir pilnīgi citi lietas faktiskie apstākļi.

Tādejādi tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenams līgumsods EUR 107,49 apmērā ar pirmās instances tiesas spriedumu noraidītajā daļā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu *pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.*

Tā kā prasība tiek apmierināta pilnā apmērā, no atbildētāja prasītājas labā piedzenama ar pirmās instances tiesas spriedumu nepiedzītā valsts nodevas daļa par prasības pieteikuma iesniegšanu EUR 16,12 apmērā un par apelācijas sūdzību samaksātā valsts nodeva EUR 71,14, kopā EUR 87,26.

Tā kā iepriekš nav samaksāti visi izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu, atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam, tie piedzenami no atbildētāja par labu valstij. Minēto izdevumu apmērs apelācijas instancē sastāda EUR 2,90, kas apstiprinās ar ierakstīto vēstuļu sarakstu (lietas 57.lapa).

Pamatojoties uz norādīto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 432., 433., 434., 440.[11], 440.[12]pantu, **Zemgales apgabaltiesa**

nosprieda

prasību apmierināt pilnībā.

Piedzīt no /pers. E/ par labu SIA "Latvijas Mobilais Telefons" līgumsodu EUR 107,49 (viens simts septiņi *euro* un 49 centi), tiesāšanās izdevumus EUR 87,26 (astoņdesmit septiņi *euro* un 26 centi), kopā EUR 194,75 (viens simts deviņdesmit četri *euro* 75 centi).

Piedzīt no /pers. E/ valsts labā izdevumus par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādi un izsniegšanu EUR 2,90 (divi *euro* 90 centi).

Noteikt /pers.E/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas likumīgā spēkā tā sastādīšanas dienā 2015.gada 12.februārī.

Priekšsēdētāja tiesnese I.Skudra
Tiesneses S.Maršāne
I.Belicka